1η Διάλεξη στην Μαθηματική Λογική

Γιάννης Λιβιεράτος

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τμήμα Μαθηματικών

5 Μαρτίου 2024

Περιεχόμενα

Έγκυροι και ορθοί συλλογισμοί

Οι άρτιοι αριθμοί διαιρούνται με το 2.
Το 6 είναι άρτιος αριθμός.
Άρα το 6 διαιρείται με το 2.

Έγκυροι και ορθοί συλλογισμοί

Οι άρτιοι αριθμοί διαιρούνται με το 2.
Το 6 είναι άρτιος αριθμός.
Άρα το 6 διαιρείται με το 2.

Αν ένας αριθμός είναι άρτιος, τότε διαιρείται με το 2.
Το 6 είναι άρτιος αριθμός.
Άρα το 6 διαιρείται με το 2.

Έγκυροι και ορθοί συλλογισμοί

Οι άρτιοι αριθμοί διαιρούνται με το 2.
Το 6 είναι άρτιος αριθμός.
Άρα το 6 διαιρείται με το 2.

Αν ένας αριθμός είναι άρτιος, τότε διαιρείται με το 2.
Το 6 είναι άρτιος αριθμός.
Άρα το 6 διαιρείται με το 2.

Αν το 6 είναι άρτιος, τότε διαιρείται με το 2.
Το 6 είναι άρτιος αριθμός.
Άρα το 6 διαιρείται με το 2.

Έγκυροι και ορθοί συλλογισμοί

Αν υπάρχει Θεός, τότε το σύμπαν είναι ντετερμινιστικό.
Υπάρχει Θεός.
Άρα το σύμπαν είναι ντετερμινιστικό.

Έγκυροι και ορθοί συλλογισμοί

Αν υπάρχει Θεός, τότε το σύμπαν είναι ντετερμινιστικό.
Υπάρχει Θεός.
Άρα το σύμπαν είναι ντετερμινιστικό.

Αν ένας αριθμός είναι άρτιος, τότε διαιρείται με το 2.
Το 7 είναι άρτιος αριθμός.
Άρα το 7 διαιρείται με το 2.

Έγκυροι και ορθοί συλλογισμοί

Αν υπάρχει Θεός, τότε το σύμπαν είναι ντετερμινιστικό.
Υπάρχει Θεός.
Άρα το σύμπαν είναι ντετερμινιστικό.

Αν ένας αριθμός είναι άρτιος, τότε διαιρείται με το 2.
Το 7 είναι άρτιος αριθμός.
Άρα το 7 διαιρείται με το 2.

Ένας αριθμός είναι άρτιος αν και μόνον αν διαιρείται με το 2.
Το 6 είναι άρτιος αριθμός.
Το 7 δεν διαιρείται με το 2.
Άρα το 6 διαιρείται με το 2 και το 7 δεν είναι άρτιος.

Αμφισημία

Αν $a \cdot b = 0$ τότε $a = 0$ ή $b = 0$.

Αμφισημία

Αν $a \cdot b = 0$ τότε $a = 0$ ή $b = 0$.

- $a, b \in \mathbb{Z}$: ορθή πρόταση.
- $[2]_6, [3]_6 \neq [0]_6$, αλλά $[2]_6 \cdot [3]_6 = [6]_6 = [0]_6$ στο $\mathbb{Z}_6$.
- $(1,0,1), (0,1,0) \neq \bar{0}$, αλλά $(1,0,1) \cdot (0,1,0) = \bar{0}$, όπου $\cdot$ το εσωτερικό γινόμενο διανυσμάτων στον $\mathbb{R}^3$ και $\bar{0} = (0,0,0)$.

Αμφισημία

Αν $a \cdot b = 0$ τότε $a = 0$ ή $b = 0$.

- $a, b \in \mathbb{Z}$: ορθή πρόταση.
- $[2]_6, [3]_6 \neq [0]_6$, αλλά $[2]_6 \cdot [3]_6 = [6]_6 = [0]_6$ στο $\mathbb{Z}_6$.
- $(1,0,1), (0,1,0) \neq \bar{0}$, αλλά $(1,0,1) \cdot (0,1,0) = \bar{0}$, όπου $\cdot$ το εσωτερικό γινόμενο διανυσμάτων στον $\mathbb{R}^3$ και $\bar{0} = (0,0,0)$.

Αν $(a \cdot b = 0)$ **τότε** $(a = 0$ ή $b = 0)$ ή
(αν $a \cdot b = 0$ τότε $a = 0)$ **ή** $b = 0$.

Τυπική Γλώσσα

Γ: σύνολο συμβόλων $\Rightarrow$
$\Gamma^* := \{w = w_1 w_2 \cdots w_n \mid w_i \in \Gamma,\ i = 1, \ldots, n,\ n \in \mathbb{N}\}$

$*$: άστρο του Kleene
Αφού επιτρέπουμε αυθαίρετα μεγάλες συμβολοσειρές, το Γ^* είναι πάντα άπειρο σύνολο.

Τυπική Γλώσσα

Γ: σύνολο συμβόλων $\Rightarrow$
$\Gamma^* := \{w = w_1 w_2 \cdots w_n \mid w_i \in \Gamma,\ i = 1, \ldots, n,\ n \in \mathbb{N}\}$

$*$: άστρο του Kleene
Αφού επιτρέπουμε αυθαίρετα μεγάλες συμβολοσειρές, το Γ^* είναι πάντα άπειρο σύνολο.

Πεπερασμένο σύνολο: το πλήθος των στοιχείων του έχει αμφιμονοσήμαντη αντιστοιχία με κάποιο αρχικό τμήμα των φυσικών αριθμών.
Άπειρο αριθμήσιμο σύνολο: το πλήθος των στοιχείων του έχει αμφιμονοσήμαντη αντιστοιχία με το $\mathbb{N}$.
Αριθμήσιμο σύνολο: πεπερασμένο ή άπειρο αριθμήσιμο σύνολο.
Υπεραριθμήσιμο σύνολο: όχι αριθμήσιμο σύνολο.

Η γλώσσα του Προτασιακού Λογισμού

Γ_0: η γλώσσα της προτασιακής λογικής:

- Προτασιακές μεταβλητές: (συνήθως) γράμματα του αγγλικού αλφαβήτου, με ή χωρίς δείκτες (p, q, r, x, y, z, $x_1, \ldots, x_n$).
  $M(\Gamma_0)$: σύνολο προτασιακών μεταβλητών (όσο μεγάλο χρειάζεται)

Η γλώσσα του Προτασιακού Λογισμού

Γ_0: η γλώσσα της προτασιακής λογικής:

- Προτασιακές μεταβλητές: (συνήθως) γράμματα του αγγλικού αλφαβήτου, με ή χωρίς δείκτες (p, q, r, x, y, z, $x_1, \ldots, x_n$).
  $M(\Gamma_0)$: σύνολο προτασιακών μεταβλητών (όσο μεγάλο χρειάζεται)
- Σύμβολα:
  - παρενθέσεις: (,)
  - μονοθέσιος σύνδεσμος: $\neg$
  - διθέσιοι σύνδεσμοι: $\wedge$, $\vee$, $\rightarrow$, $\leftrightarrow$

Εκφράσεις

Έκφραση στην Γ_0 είναι ένα στοιχείο του Γ_0^*.

- q
- $\neg x \vee y$
- $p_0())\neg \rightarrow p_1 p_2((,\ldots$

Εκφράσεις

Έκφραση στην Γ_0 είναι ένα στοιχείο του Γ_0^*.

- q
- $\neg x \vee y$
- $p_0())\neg \to p_1 p_2((,\ldots$

ΚαλοΣχηματισμένος Τύπος (ΚΣΤ) ή well-formed forula (wff):

(i) Κάθε $p \in M(\Gamma_0)$ είναι ΚΣΤ,

(ii) αν x, y ΚΣΤ τότε $(\neg x)$, $(x \wedge y)$, $(x \vee y)$, $(x \to y)$, $(x \leftrightarrow y)$ ΚΣΤ και

(iii) καμία άλλη έκφραση πλην των (i), (ii) δεν είναι ΚΣΤ.

$$T(\Gamma_0) := \{\phi \mid \phi \text{ ΚΣΤ}\}$$

Εκφράσεις

Έκφραση στην Γ_0 είναι ένα στοιχείο του Γ_0^*.

- q
- $\neg x \vee y$
- $p_0())\neg \to p_1 p_2((, \ldots$

ΚαλοΣχηματισμένος Τύπος (ΚΣΤ) ή well-formed forula (wff):

(i) Κάθε $p \in M(\Gamma_0)$ είναι ΚΣΤ,

(ii) αν x, y ΚΣΤ τότε $(\neg x)$, $(x \wedge y)$, $(x \vee y)$, $(x \to y)$, $(x \leftrightarrow y)$ ΚΣΤ και

(iii) καμία άλλη έκφραση πλην των (i), (ii) δεν είναι ΚΣΤ.

$$T(\Gamma_0) := \{\phi \mid \phi \text{ ΚΣΤ}\}$$

Προφανώς, $M(\Gamma_0) \subsetneq T(\Gamma_0) \subsetneq \Gamma_0^*$.

Παραδείγματα ΚΣΤ

p: αφού $p \in M(\Gamma_0)$.

Παραδείγματα ΚΣΤ

p: αφού $p \in M(\Gamma_0)$.

$(\neg q)$: αφού $q \in M(\Gamma_0)$, άρα $(\neg q)$ ΚΣΤ.

Παραδείγματα ΚΣΤ

p: αφού $p \in M(\Gamma_0)$.

$(\neg q)$: αφού $q \in M(\Gamma_0)$, άρα $(\neg q)$ ΚΣΤ.

$((p_1 \vee (p_2 \wedge (\neg p_3))) \to ((\neg(\neg p_2)) \vee p_1))$:

Παραδείγματα ΚΣΤ

p: αφού $p \in M(\Gamma_0)$.

$(\neg q)$: αφού $q \in M(\Gamma_0)$, άρα $(\neg q)$ ΚΣΤ.

$((p_1 \lor (p_2 \land (\neg p_3))) \rightarrow ((\neg(\neg p_2)) \lor p_1))$:

- $p_3 \in M(\Gamma_0)$, άρα $(\neg p_3)$ ΚΣΤ.
- $p_2 \in M(\Gamma_0)$, άρα $(\neg p_2)$ ΚΣΤ.
- p_2, $(\neg p_3)$ ΚΣΤ, άρα $(p_2 \land (\neg p_3))$ ΚΣΤ.
- $(\neg p_2)$ ΚΣΤ, άρα $(\neg(\neg p_2))$ ΚΣΤ.
- p_1, $(p_2 \land (\neg p_3))$, $(\neg(\neg p_2))$ ΚΣΤ, άρα $(p_1 \lor (p_2 \land (\neg p_3)))$, $((\neg(\neg p_2)) \lor p_1)$ ΚΣΤ.
- $(p_1 \lor (p_2 \land (\neg p_3)))$, $((\neg(\neg p_2)) \lor p_1)$ ΚΣΤ, άρα $((p_1 \lor (p_2 \land (\neg p_3))) \rightarrow ((\neg(\neg p_2)) \lor p_1))$ ΚΣΤ.

Αρχή της Επαγωγής στην Προτασιακή Λογική

Έστω $\Sigma \subseteq T(\Gamma_0)$, με:

(i) $M(\Gamma_0) \subseteq \Sigma$ *και*

(ii) Αν ϕ, ψ ΚΣΤ με $\phi, \psi \in \Sigma$, τότε $(\neg\phi)$, $(\phi \wedge \psi)$, $(\phi \vee \psi)$, $(\phi \to \psi)$, $(\phi \leftrightarrow \psi) \in \Sigma$.

Έπεται ότι $\Sigma = T(\Gamma_0)$.

Αρχή της Επαγωγής στην Προτασιακή Λογική

Έστω $\Sigma \subseteq T(\Gamma_0)$, με:

(i) $M(\Gamma_0) \subseteq \Sigma$ και

(ii) Αν ϕ, ψ ΚΣΤ με $\phi, \psi \in \Sigma$, τότε $(\neg\phi)$, $(\phi \wedge \psi)$, $(\phi \vee \psi)$, $(\phi \to \psi)$, $(\phi \leftrightarrow \psi) \in \Sigma$.

Έπεται ότι $\Sigma = T(\Gamma_0)$.

A κλειστό ως προς την n-μελή πράξη $*(a_1, a_2, \ldots, a_n)$, αν και μόνον αν για κάθε $a_1, a_2, \ldots, a_n \in A$, $*(a_1, a_2, \ldots, a_n) \in A$.

Τυποκατασκευαστικές πράξεις

Ορίζουμε τις πράξεις:

- $E_{\neg}(\phi) := (\neg\phi)$
- $E_{*}(\phi, \psi) := (\phi * \psi)$, $* \in \{\wedge, \vee, \rightarrow, \leftrightarrow\}$

Τυποκατασκευαστικές πράξεις

Ορίζουμε τις πράξεις:

- $E_\neg(\phi) := (\neg\phi)$
- $E_*(\phi, \psi) := (\phi * \psi)$, $* \in \{\wedge, \vee, \rightarrow, \leftrightarrow\}$

★ Αν ϕ ΚΣΤ, τότε υπάρχει ακολουθία $(\epsilon_1, \ldots, \epsilon_n)$, με $\epsilon_n = \phi$ και τ.ω., για κάθε $i = 1, \ldots, n$:

(i) είτε $\epsilon_i \in M(\Gamma_0)$,

(ii) ή $\epsilon_i = E_\neg(\epsilon_j)$, $j < i$,

(iii) ή $\epsilon_i = E_*(\epsilon_j, \epsilon_k)$, $j, k < i$.

Τυποκατασκευαστικές πράξεις

Ορίζουμε τις πράξεις:

- $E_\neg(\phi) := (\neg\phi)$
- $E_*(\phi, \psi) := (\phi * \psi)$, $* \in \{\wedge, \vee, \rightarrow, \leftrightarrow\}$

★ Αν ϕ ΚΣΤ, τότε υπάρχει ακολουθία $(\epsilon_1, \ldots, \epsilon_n)$, με $\epsilon_n = \phi$ και τ.ω., για κάθε $i = 1, \ldots, n$:

(i) είτε $\epsilon_i \in M(\Gamma_0)$,

(ii) ή $\epsilon_i = E_\neg(\epsilon_j)$, $j < i$,

(iii) ή $\epsilon_i = E_*(\epsilon_j, \epsilon_k)$, $j, k < i$.

Για την $\phi = ((p_1 \vee (p_2 \wedge (\neg p_3))) \rightarrow ((\neg(\neg p_2)) \vee p_1))$, έχουμε την $(\epsilon_1, \ldots, \epsilon_{10})$, όπου $\epsilon_{10} = \phi$ και:

Τυποκατασκευαστικές πράξεις

Ορίζουμε τις πράξεις:

- $E_{\neg}(\phi) := (\neg\phi)$
- $E_{*}(\phi, \psi) := (\phi * \psi)$, $* \in \{\wedge, \vee, \rightarrow, \leftrightarrow\}$

★ Αν ϕ ΚΣΤ, τότε υπάρχει ακολουθία $(\epsilon_1, \ldots, \epsilon_n)$, με $\epsilon_n = \phi$ και τ.ω., για κάθε $i = 1, \ldots, n$:

(i) είτε $\epsilon_i \in M(\Gamma_0)$,

(ii) ή $\epsilon_i = E_{\neg}(\epsilon_j)$, $j < i$,

(iii) ή $\epsilon_i = E_{*}(\epsilon_j, \epsilon_k)$, $j, k < i$.

Για την $\phi = ((p_1 \vee (p_2 \wedge (\neg p_3))) \rightarrow ((\neg(\neg p_2)) \vee p_1))$, έχουμε την $(\epsilon_1, \ldots, \epsilon_{10})$, όπου $\epsilon_{10} = \phi$ και:

- $\epsilon_i = p_i$, $i = 1, 2, 3$,
- $\epsilon_4 = E_{\neg}(\epsilon_2)$, $\epsilon_5 = E_{\neg}(\epsilon_4)$, $\epsilon_6 = E_{\neg}(\epsilon_3)$,
- $\epsilon_7 = E_{\wedge}(\epsilon_2, \epsilon_6)$, $\epsilon_8 = E_{\vee}(\epsilon_5, \epsilon_1)$, $\epsilon_9 = E_{\vee}(\epsilon_1, \epsilon_7)$,
- $\epsilon_{10} = E_{\rightarrow}(\epsilon_9, \epsilon_8)$.

Αρχή της Επαγωγής στην Προτασιακή Λογική

Έστω $\Sigma \subseteq T(\Gamma_0)$, με $M(\Gamma_0) \subseteq \Sigma$ και Σ κλειστό ως προς τις τυποπαρασκευαστικές πράξεις. Τότε, $\Sigma = T(\Gamma_0)$.

Αρχή της Επαγωγής στην Προτασιακή Λογική

Έστω $\Sigma \subseteq T(\Gamma_0)$, με $M(\Gamma_0) \subseteq \Sigma$ και Σ κλειστό ως προς τις τυποπαρασκευαστικές πράξεις. Τότε, $\Sigma = T(\Gamma_0)$.

Απόδειξη.

- Έστω $\phi \notin M(\Gamma_0)$.
- Υπάρχει $(\epsilon_1, \ldots, \epsilon_n)$, με $\epsilon_n = \phi$.
- Ισχυρή Επαγωγική Υπόθεση: $\epsilon_1, \ldots, \epsilon_{n-1} \in T(\Gamma_0)$.
- $\phi = E_\neg(\epsilon_j)$ ή $\phi = E_*(\epsilon_j, \epsilon_k)$, για $j, k < n$.
- Σ κλειστό στις τυποπαρασκευαστικές πράξεις.

$\square$

Συντομογραφίες

- Οι εξωτερικές παρενθέσεις παραλείπονται,
- $\neg$ προηγείται των διθέσιων συμβόλων,
- $\wedge, \vee$ προηγούνται των $\to, \leftrightarrow$,
- τα $\wedge, \vee$ είναι ισοδύναμα,
- τα $\to, \leftrightarrow$ είναι ισοδύναμα.

$$((p_1 \vee (p_2 \wedge (\neg p_3))) \to ((\neg(\neg p_2)) \vee p_1))$$
$$(p_1 \vee (p_2 \wedge (\neg p_3))) \to ((\neg(\neg p_2)) \vee p_1)$$
$$p_1 \vee (p_2 \wedge \neg p_3) \to \neg\neg p_2 \vee p_1$$

Συντομογραφίες

- Οι εξωτερικές παρενθέσεις παραλείπονται,
- $\neg$ προηγείται των διθέσιων συμβόλων,
- $\wedge, \vee$ προηγούνται των $\rightarrow, \leftrightarrow$,
- τα $\wedge, \vee$ είναι ισοδύναμα,
- τα $\rightarrow, \leftrightarrow$ είναι ισοδύναμα.

$$((p_1 \vee (p_2 \wedge (\neg p_3))) \rightarrow ((\neg(\neg p_2)) \vee p_1))$$
$$(p_1 \vee (p_2 \wedge (\neg p_3))) \rightarrow ((\neg(\neg p_2)) \vee p_1)$$
$$p_1 \vee (p_2 \wedge \neg p_3) \rightarrow \neg\neg p_2 \vee p_1$$

Συντομογραφίες

- Οι εξωτερικές παρενθέσεις παραλείπονται,
- $\neg$ προηγείται των διθέσιων συμβόλων,
- $\wedge, \vee$ προηγούνται των $\rightarrow, \leftrightarrow$,
- τα $\wedge, \vee$ είναι ισοδύναμα,
- τα $\rightarrow, \leftrightarrow$ είναι ισοδύναμα.

$$(p_1 \vee (p_2 \wedge (\neg p_3))) \rightarrow ((\neg(\neg p_2)) \vee p_1)$$

$$(p_1 \vee (p_2 \wedge (\neg p_3))) \rightarrow ((\neg(\neg p_2)) \vee p_1)$$

$$p_1 \vee (p_2 \wedge \neg p_3) \rightarrow \neg\neg p_2 \vee p_1$$

Περιεχόμενα

Boolean σταθερές

Προτασιακός Λογισμός: δύτιμη / δυαδική λογική/ Boolean Logic.

Οποιεσδήποτε δύο διακριτές τιμές για τις μεταβλητές μας είναι αποδεκτές.

Συνήθως χρησιμοποιούμε: Αλήθεια/Ψέμα, Α/Ψ, True/False, T/F, 1/0.

Υπάρχουν και πολυ-ειδείς λογικές, με πεπερασμένα ή και άπειρα σύνολα τιμών για τις μεταβλητές.

Απονομές αλήθειας

$u : M(\Gamma_0) \to \{F, T\}$

Κάθε απονομή u αποτιμά ολόκληρο το $M(\Gamma_0)$. Εμείς ενδιαφερόμαστε για τις τιμές των μεταβλητών που εμφανίζονται στον εκάστοτε τύπο ή τύπους που κοιτάμε.

Απονομές αλήθειας

$u : M(\Gamma_0) \to \{F, T\}$

Κάθε απονομή u αποτιμά ολόκληρο το $M(\Gamma_0)$. Εμείς ενδιαφερόμαστε για τις τιμές των μεταβλητών που εμφανίζονται στον εκάστοτε τύπο ή τύπους που κοιτάμε.

Επεκτείνουμε την u στο $T(\Gamma_0)$ ως εξής:

$$\bar{u}(\phi) = u(\phi), \text{ αν } \phi \in M(\Gamma_0).$$

$$\bar{u}(\neg\phi) = \begin{cases} F, & \text{αν } \bar{u}(\phi) = T, \\ T, & \text{αλλιώς.} \end{cases} \tag{1}$$

Απονομές αλήθειας

$$\bar{u}(\phi \wedge \psi) = \begin{cases} T, & \text{αν } \bar{u}(\phi) = \bar{u}(\psi) = T, \\ F, & \text{αλλιώς.} \end{cases} \tag{2}$$

$$\bar{u}(\phi \vee \psi) = \begin{cases} F, & \text{αν } \bar{u}(\phi) = \bar{u}(\psi) = F, \\ T, & \text{αλλιώς.} \end{cases} \tag{3}$$

$$\bar{u}(\phi \to \psi) = \begin{cases} F, & \text{αν } \bar{u}(\phi) = T \text{ και } \bar{u}(\psi) = F, \\ T, & \text{αλλιώς.} \end{cases} \tag{4}$$

$$\bar{u}(\phi \leftrightarrow \psi) = \begin{cases} T, & \text{αν } \bar{u}(\phi) = \bar{u}(\psi), \\ F, & \text{αλλιώς.} \end{cases} \tag{5}$$

Απονομές αλήθειας

$$\bar{u}(\phi \wedge \psi) = \begin{cases} T, & \text{αν } \bar{u}(\phi) = \bar{u}(\psi) = T, \\ F, & \text{αλλιώς.} \end{cases} \quad (2)$$

$$\bar{u}(\phi \vee \psi) = \begin{cases} F, & \text{αν } \bar{u}(\phi) = \bar{u}(\psi) = F, \\ T, & \text{αλλιώς.} \end{cases} \quad (3)$$

$$\bar{u}(\phi \to \psi) = \begin{cases} F, & \text{αν } \bar{u}(\phi) = T \text{ και } \bar{u}(\psi) = F, \\ T, & \text{αλλιώς.} \end{cases} \quad (4)$$

$$\bar{u}(\phi \leftrightarrow \psi) = \begin{cases} T, & \text{αν } \bar{u}(\phi) = \bar{u}(\psi), \\ F, & \text{αλλιώς.} \end{cases} \quad (5)$$

Από τα (1), (2), (3), (4), (5), διαισθητικά $\neg$: όχι, $\wedge$: και, $\vee$: ή, $\to$: αν...τότε, $\leftrightarrow$: αν και μόνον αν.

Παράδειγμα

$$\phi(x, y, z) = (x \wedge \neg y) \to (z \leftrightarrow (x \vee y))$$

Παράδειγμα

$$\phi(x, y, z) = (x \wedge \neg y) \to (z \leftrightarrow (x \vee y))$$

Έστω αποτίμηση u με:

- $u(x, y, z) = (T, T, T)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = F$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.

Παράδειγμα

$$\phi(x,y,z) = (x \wedge \neg y) \rightarrow (z \leftrightarrow (x \vee y))$$

Έστω αποτίμηση u με:

- $u(x,y,z) = (T,T,T)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = F$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.
- $u(x,y,z) = (T,T,F)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = F$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.
- $u(x,y,z) = (T,F,T)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = \bar{u}(z \leftrightarrow (x \vee y)) = T$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.
- $u(x,y,z) = (F,T,T)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = F$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.

Παράδειγμα

$$\phi(x, y, z) = (x \wedge \neg y) \rightarrow (z \leftrightarrow (x \vee y))$$

Έστω αποτίμηση u με:

- $u(x, y, z) = (T, T, T)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = F$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.
- $u(x, y, z) = (T, T, F)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = F$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.
- $u(x, y, z) = (T, F, T)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = \bar{u}(z \leftrightarrow (x \vee y)) = T$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.
- $u(x, y, z) = (F, T, T)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = F$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.
- $u(x, y, z) = (T, F, F)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = T$, $\bar{u}(z \leftrightarrow (x \vee y)) = F$, άρα $\bar{u}(\phi) = F$.
- $u(x, y, z) = (F, T, F)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = F$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.
- $u(x, y, z) = (F, F, T)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = F$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.
- $u(x, y, z) = (F, F, F)$. Τότε $\bar{u}(x \wedge \neg y) = F$, άρα $\bar{u}(\phi) = T$.